

Tilsynsrapport sak 2021-04

Trafikksikkerhetsrevisjon i
vegprosjekter

Statens vegvesen

Korrigert versjon 26.08.2021

Saksnummer	2021-04
Publiseringsdato	24.08.2021
Tilsynslag	Bente I. B. Molland, tilsynsleder Sverre Slettemark, fagrevisor veg Ida Blomhoff Pedersen, fagrevisor juridisk
Tilsynspart	Statens vegvesen

Om rapporten

Denne rapporten er basert på tilsyn i Statens vegvesen. Tilsynssaken omhandler trafikksikkerhetsrevisjon i vegprosjekter.

Rapporten inneholder en oppsummering av tilsynet og en presentasjon av tilsynsfunn.

Tilsynspart skal innen fastsatt frist komme med tilbakemelding på hvordan avviket vil bli håndtert, sammen med en tidsplan for gjennomføring.

På bakgrunn av denne tilbakemeldingen vil Vegtilsynet vurdere videre oppfølging, eller lukking av avviket.

Sign.:

Magnus Steigedal
direktør

Sign.:

Bente I. B. Molland
tilsynsleder

Sammendrag

Målet med tilsynet har vært å undersøke om Statens vegvesen gjennomfører trafikksikkerhetsrevisjoner i samsvar med vegsikkerhetsforskriften og benytter resultat fra disse for å sikre god kvalitet i utbyggingsprosjekter.

Vegtilsynet har undersøkt om det er gjennomført trafikksikkerhetsrevisjoner innen fastsatte frister og om det er utarbeidet begrunnet forslag til oppfølging av revisjonsrapportens merknader.

Samlet sett viste tilsynssaken at Statens vegvesen fortsatt ikke gjennomfører trafikksikkerhetsrevisjoner i samsvar med krav i alle vegprosjekter. Dette kan medføre at eventuelle trafikksikkerhetsproblemer ikke blir avdekket, og at veginfrastrukturen dermed ikke blir bygd med rett kvalitet. Når det derimot blir gjennomført trafikksikkerhetsrevisjon, så utarbeides begrunnet forslag til oppfølging av revisjonsrapportens merknader.

Vegtilsynet har funnet ett avvik som vil bli fulgt opp med Statens vegvesen.

Innhold

Tilsynsrapport sak 2021-04 Trafikksikkerhetsrevisjon i vegprosjekter	0
Statens vegvesen Korrigert versjon 26.08.2021	0
Om rapporten	2
Sammendrag	3
Innhold	4
1. Bakgrunn	5
2. Mål og problemstillinger	6
3. Gjennomføring og metode	7
4. Tilsynsresultat	9
5. Konklusjon	12

1. Bakgrunn

I gjeldende Nasjonal transportplan-periode er det satt av store midler til investeringer på riksvegnettet, og dette vil føre til stor byggeaktivitet på riksvegene.¹ Totalt legger regjeringen til grunn statlige bevilgninger i planperioden på 155,9 mrd. kr til investeringsprosjekter i regi av Statens vegvesen. Statens vegvesen har som byggherre for sine strekninger ansvar for at utbyggingsprosjektene er utført med den kvalitet som er beskrevet i normalene for vegbygging. Byggherren skal sikre at teknisk kvalitet oppnås og at kravene til dokumentasjon og kontroll blir ivaretatt. At veginfrastrukturen blir bygd med rett kvalitet er vesentlig for å hindre trafikkfarlige forhold/avvik på vegen, og for at vegnettet skal ha levetid som forutsatt. Risikoen for ulykker er lavere på nybygde veger sammenlignet med eldre veger, men det er eksempler på at det gjøres feil i nye prosjekter, som raset på E18 ved Larvik i desember 2019.

Trafikksikkerhetsrevisjon (TS-revisjon) er en barriere for å avdekke trafikksikkerhetsproblemer både i reguleringsplanfasen, prosjekteringsfasen og i byggefasen. TS-revisjoner utføres for å sikre at nye og eksisterende veg- og trafikksystem utformes eller utbedres i henhold til gjeldende krav, slik at det ikke oppstår ulykker med drepte eller hardt skadde trafikanter.

Vegtilsynet gjennomførte i 2015 og 2017 tilsyn rettet mot Statens vegvesen og deres gjennomføring av TS-revisjoner. Tilsynene ble av de daværende regionene fulgt opp ulikt, og det er derfor viktig å følge opp hvilken effekt tilsynene har hatt. Også sett i lys av de siste års omorganisering i Statens vegvesen, mener vi at det er riktig å gjennomføre nye tilsyn i 2021.

Med bakgrunn i dette har Vegtilsynet ført tilsyn med om Statens vegvesen gjennomfører trafikksikkerhetsrevisjoner i utbyggingsprosjekter.

¹ Meld. St. 33 (2016-2017) *Nasjonal transportplan 2018–2029*

2. Mål og problemstillinger

Målet med tilsynet har vært å undersøke om Statens vegvesen gjennomfører trafikksikkerhetsrevisjoner i samsvar med vegsikkerhetsforskriften og benytter resultat fra disse for å sikre god kvalitet i utbyggingsprosjekter.

Avgrensning

Forskrift om sikkerhetsforvaltning av veginfrastrukturen (vegsikkerhetsforskriften) § 9 lyder «Vegdirektoratet gir retningslinjer for gjennomføringen av denne forskriften».² Slike retningslinjer er gitt i NA-rundskriv 5/2019 *Retningslinjer til vegsikkerhetsforskriften*.³ Retningslinjene er gjeldende fra 01.04.2019, og undersøkelsen i denne tilsynssaken er avgrenset til å omfatte vegprosjekter som etter 01.04.2019 har fullført ett eller flere av følgende faser:

- Trinn 1 (Reguleringsplan)
- Trinn 2 (Detaljprosjektering)
- Trinn 3 (Ferdig anlegg før åpning)

Under punkt 1 (Formål og virkeområde) i retningslinjene står følgende om Trafikksikkerhetsrevisjon (§ 4): «For vegprosjekter som ikke inngår i TEN-T vegnettet, kan regionvegkontorene og et statlig utbyggingsselskap bestemme om trafikksikkerhetsrevisjon skal gjennomføres og i hvilken grad noen revisjonstrinn skal utelates.»

I denne tilsynssaken har Vegtilsynet undersøkt de vegprosjektene der Statens vegvesen har bestemt at det skal gjennomføres trafikksikkerhetsrevisjon.

² Forskrift av 28. oktober 2011 nr. 1053 om sikkerhetsforvaltning av veginfrastrukturen (vegsikkerhetsforskriften)

³ <https://www.vegvesen.no/siteassets/content/vedlegg/na-rundskriv/16-25300-38-na-rundskriv-5-2019-retningslinjer-til-vegsikkerhetsforskriften.pdf>

3. Gjennomføring og metode

Tilsynssaken er gjennomført som en revisjon etter prinsipper i NS-EN ISO 19011 *Veiledning for revisjon av ledelsessystemer*, med visse tilpasninger.

Vegtilsynet sendte varsel om tilsyn 05.03.2021. Det ble gjennomført møte med tilsynspart 18.03.2021 for å informere ytterligere om tilsynssaken, gjøre nødvendige avklaringer om gjennomføringen av tilsynet, og å opprette en god dialog med tilsynspart.

Tilsynskriteriene er utledet fra vegsikkerhetsforskriften med retningslinjer.

Tilsynspart sendte 16.04.2021 oversikt over vegprosjekter som er omfattet av kravene i vegsikkerhetsforskriften § 4 og der det er bestemt at det skal gjennomføres trafikksikkerhetsrevisjoner, og som i perioden 01.04.2019 – 30.04.2021 har fullført ett eller flere av følgende faser i et vegprosjekt:

- Trinn 1 (Reguleringsplan)
- Trinn 2 (Detaljprosjektering)
- Trinn 3 (Ferdig anlegg før åpning)

Følgende vegprosjekter oppfylte betingelsene over:

Tabell 1: Oversikt over vegprosjektene

		Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
E134	Saggrenda – Elgsjø	X		
Rv. 7	Ørgenvika – Lindelien	X		
Rv. 3	Tunna bru	X		
E39	Ørskogfjellet, krabbefelt		X	
E39	Farsund – Kussli (Område vest)		X	X
E6	Helgeland nord			X
E6	Helgeland sør, vegutviklingskontrakt			X
E39	Bjørset – Skei			X
E6	Vindåsliene – Korporalsbru			X
Rv. 110	Ørebekk – Simo			X
E134	Damåsen – Saggrenda			X
Rv. 3/Rv. 25	Ommangsvollen – Grundset			X

Vegtilsynet har gjennomgått følgende opplysninger og dokumentasjon for vegprosjektene:

- Datoer for:
 - når reguleringsplan (planforslaget) ble lagt ut på offentlig ettersyn (trinn 1)
 - når prosjektet (konkurransesgrunnlag) ble satt ut på anbud og for anleggsstart (trinn 2)
 - når vegprosjektet ble ansett for å være ferdig bygget, og når det ble åpnet for trafikk (trinn 3)
- Rapporter fra gjennomførte trafiksikkerhetsrevisjoner for vegprosjektet
- Dokumentasjon som viser begrunnet forslag til oppfølging av alle merknader i revisjonsrapporten, og som viser beslutning om hvilke korrigerende tiltak som vil bli gjennomført.

Tilsynspart har lagt forholdene til rette for en effektiv gjennomføring av tilsynet.

4. Tilsynsresultat

Symbol som er brukt for å illustrere tilsynsfunnene i rapporten går fram av tabellen under.

Symbol	Vurdering av samsvar med tilsynskriterium
	Avvik: Manglende samsvar med krav
	Observasjon: Forhold der man gjennom tilsynet har sett at det er potensial for forbedring hos tilsynspart
	Undersøkelsen har ikke avdekket avvik eller observasjoner

Utkast til rapport ble lagt fram for tilsynspart 30.06.2021, med frist for å gi tilbakemelding på faktafeil. Tilsynspart gav slik tilbakemelding innen fristen og dette er tatt hensyn til ved utarbeidelse av endelig tilsynsrapport.

Tilsynskriterium 1: Det skal gjennomføres trafiksikkerhetsrevisjoner innen fastsatte frister, jf. vegsikkerhetsforskriften § 4 andre og fjerde avsnitt, jf. retningslinjene punkt 1 og 4.

Tilsynsbevis

På trinn 1 «Reguleringsplan» mangler TS-revisjon i to av tre vegprosjekter, og det er dermed ikke gjennomført TS-revisjon innen fastsatte frister i to vegprosjekter. Se tabell 2. Prosjektet E134 Saggrenda – Elgsjø har lagt fram en risikovurdering, og prosjektet Rv. 7 Ørgenvika – Lindelien har lagt fram et skriv som viser hva som er gjort ift. TS. Dette er ikke trafiksikkerhetsrevisjon i samsvar med vegsikkerhetsforskriften.

På trinn 2 «Detaljprosjektering» mangler TS-revisjon i ett av to vegprosjekter, og det er dermed ikke gjennomført TS-revisjon innen fastsatte frister i ett vegprosjekt. Se tabell 2.

På trinn 3 «Ferdig anlegg før åpning» er det gjennomført TS-revisjon i alle åtte vegprosjektene. Fire av disse åtte TS-revisjonene er ikke gjennomført innen fastsatte frister. Se tabell 2.

Tabell 2: Oppsummering dokumentgjennomgang

			Gjennomført trafiksikkerhetsrevisjon?	Gjennomført trafiksikkerhetsrevisjon innen fastsatt frist?
E134	Saggrenda – Elgsjø	Trinn 1	Nei	Nei
Rv. 7	Ørgenvika – Lindelien	Trinn 1	Nei	Nei
Rv. 3	Tunna bru	Trinn 1	Ja	Ja
E39	Ørskogfjellet, krabbefelt	Trinn 2	Ja	Ja
E39	Farsund – Kussli (Område vest)	Trinn 2	Nei	Nei
		Trinn 3	Ja	Nei
E6	Helgeland nord	Trinn 3	Ja	Ja
E6	Helgeland sør, vegutviklingskontrakt	Trinn 3	Ja	Ja
E39	Bjørset – Skei	Trinn 3	Ja	Ja
E6	Vindåsliene – Korporalsbru	Trinn 3	Ja	Nei
Rv. 110	Ørebekk – Simo	Trinn 3	Ja	Nei
E134	Damåsen – Saggrenda	Trinn 3	Ja	Ja
Rv.3/Rv.25	Ommangsvollen – Grundset	Trinn 3	Ja	Nei

Vurdering

Vegsikkerhetsforskriften trådte i kraft i 2011, og Vegtilsynet mener at det er alvorlig at kravene til å gjennomføre trafiksikkerhetsrevisjon fortsatt ikke etterlevs for alle vegprosjekter. De tre vegprosjektene som ikke har dokumentert revisjonsrapport, er store vegprosjekter med en samlet kostnadsramme på nesten 3 milliarder kroner.

Vegtilsynet vil påpeke at det er viktig å gjennomføre revisjonene innen fristene slik at eventuelle trafiksikkerhetsproblemer som avdekkes på

- trinn 1 rettes opp før reguleringsplan vedtas.
- trinn 2 rettes opp før konkurransegrunnlaget ferdigstilles.
- trinn 3 rettes opp før vegen åpnes for trafikk.

Funn 1 – avvik

Statens vegvesen gjennomfører ikke trafiksikkerhetsrevisjoner i samsvar med krav i alle vegprosjekter.

Tilsynskriterium 2: Det skal utarbeides begrunnet forslag til oppfølging av revisjonsrapportens merknader, eventuelt i hvilken grad merknader ikke tas til følge, jf. vegsikkerhetsforskriften § 4, jf. retningslinjene, punkt 4

Tilsynsbevis

For alle de 10 innsendte revisjonsrapportene foreligger dokumentasjon som viser oppfølgingen av alle merknadene i rapporten.

 Undersøkelsen har ikke avdekket avvik eller observasjoner

5. Konklusjon

Vegtilsynet har tidligere gjennomført tilsyn rettet mot Statens vegvesen og deres gjennomføring av TS-revisjoner, og ville i denne tilsynssaken følge opp hvilken effekt tilsynene har hatt.

Tilsynssaken viste at Statens vegvesen fortsatt ikke gjennomfører TS-revisjoner i samsvar med krav i alle vegprosjekter. Dette kan medføre at eventuelle trafikksikkerhetsproblemer ikke blir avdekket, og at veginfrastrukturen dermed ikke blir bygd med rett kvalitet.

Når det derimot blir gjennomført trafikksikkerhetsrevisjon, så utarbeides begrunnet forslag til oppfølging av revisjonsrapportens merknader.